

Panor. super secunda Primi.

fnia, uel probatio facta cum ordinato non parit plenum p*ro* iudicium ordinanti siue per se, siue per alium ordinauerit, secundum eum. Vlt. propter principium decre. hic insunt in laudationibus scientiarum, canonicarum laudat se hic. Dia lectici etiam laudant suam, dicentes quod sine ea scientia, alia perfecta haberi non potest. Grammatici q*ui* illa est principium & fundamentum aliarum scientiarum. Legistae dicunt q*ui* sanctissima est ciuili sciencia, quae pretio nummario
 a &c. ff. de vari. & extraor. cogn. l. i. §. proinde. veritas est, q*ui* suprema est scientia lex diuina, a qua non excluditur canonica nec humana. De ciuili probatur. C. de lon. temp. praef. l. fi. in Auth. de consuli. ante fi. col. 3. xvi. q. ii. c. fi in Auth. vt non luxurien. §. natura. i. rñ. col. vi. & quatuor concilia approbar, & sacras scripturas, in Auth. de ecclesiati. §. i. coll. i. per quae iura arguit Host. de mente legis esse, q*ui* de mortali peccato, vel periculo animae, vel ecclesiastico negotio rone rei, vel personae recurrendu sit semper ad canonem & ecclesiasticum iudicē, ad hoc in Auth. ut cle. apud prop. Epos §. si vero ecclesiasticum, & C. de sum. Tr. l. fi. De canone planu est, q*ui* lex est diuina, vt de iur. cal. ca. i. per que concludit has duas leges fore necessarias ad regimen ecclesiae Dei, differunt tñ, quia ciuili principaliter tractat de temporalibus. Theologia principaliter de anima. Canonica communiter de utroque, & vna excedit aliam ex qualitate subiecti, remittit ad no. de sum. Tri. c. i. §. hęc facta. Vlt. no. vltimam gl. contra verbolos.

ADDITIO.

¶ Veritas est. Vide quae not. Moderni in capitulo cleri. inf. de iud. ubi disputat quis praeferi debeat, an Doctor iuris canonici, an ciuili, an uero theologus, & quid de medicis Seb. Sap.

S V M M A R I V M.

- 1 Episcopus priuatur propter omnimodum defectum scientiae. q*ui* quid de aliis prelati. uide nu. 5
- 2 Ignorantia circa scientiam literalem praesumitur ex eo, quod probatur, q*ui* aliquis non habuit libros, & quod nunquam intrauit scholas, vel Doctorem audiuit.
- 3 Episcopus si priuatur, remanet habitus officii & character.
- 6 Scholaris si antequam iret ad studium habuerit beneficium, & postea reuertatur ignarus, an possit illo beneficio priuari.
- 7 Feudum datum uasallo tanquam idoneo, si postea inueniatur improbus, non potest illo priuari.

C A P. XV.

Quamuis Defectus scientiae deicit iam promotu. h. d. In prima ponit causam scientiae. In secunda tenorem finiae. Secunda, ibi, ipsum. Casus liter. Quidam electus fuit in episcopum Calimen. & consecratus, postmodum cora papa multa fuerunt proposita contra ipsum, vt tanq*ui* indignus amoueretur, ipse tamen fuit confessus coram papa, q*ui* nunquam audiuit grammaticam, nec etiam legisset Donatum, & qa per euidentiam facti constitit adeo de ipsius illiteratura. q*ui* contra Deum esset tantum in episcopo sustinere defectum, ipsum remouit ab executione Pontificalis officii, & ab administratione ecclesiae Calimen. B. ¶ Not. i. q*ui* defectus scientiae est legitima causa deponendi quem ab episcopatu, & datur defectus scientiae, quando nescit grammaticam. ¶ No. ii. q*ui* scientia non apprehenditur, nisi doceatur ab alio, vel legerit libros ad scientiam pertinentes, & sic est contra illos qui discere uolunt sine Doctore, & sine libris. Et ex hoc collige practicum deponendi quem ignarum scientiae, qa sufficit, q*ui* testes dicat, q*ui* nunquam legerit libros scientiae, nec vnquam intrauerit scholas, vel Doctorem audiuerit. No. iii. hic aperte negatiuam transire in notorium, & priuatiuam euidenter & notorie constare posse negatiue seu priuatiue. s. in sufficientiam per non lectionem librorum. ¶ Not. iii. q*ui* potest qs Eps suspendi ab executione officii remanente habitu officii, & character. Not. q*ui* suspensus ab executione officii & beneficii non est priuatus administratione beneficii, nisi actualiter priuatur, uide sup. e. c. cum bonae. & est contra opi. Inno. qui dicit perpetuo suspensum priuatiu beneficio, adeo q*ui* vacat, ut ibi dixi. No. v. q*ui* negatiua probabitur per confessionem. Not. quod quid duplici respectu potest esse notorium per confessionem, & euidentiam facti, & sic notorium dispositionis, & notorium probationis possunt simul concurrere. ¶ Quero de illo qui ignorat grammaticam, ex usu tamen perfecte loquitur, si sit promotus ad dignitatem episcopalem, vel aliam, an deponatur? Io. de Deo. xii. q. vi. alias 5. q. 16. tenet, q*ui* si alias est utilis uon deponetur

- a ¶ Ab episcopatu. Ita no. Fel. in c. quando, col. xi. uer. dum gl. hic dicit, sup. de rescript. Zac.
- b ¶ Libros. Adde quod Old. conf. lxxxiii. concludit q*ui* expedit habere multos libros. ¶ Adde q*ui* h. d. praef. Old. conf. q*ui*o sup. de Doctoribus. quibus multos libros habere expedit. secus autem in scholaribus. Idem no. Car. in cle. i. xvi. no. de magis. & Io. Bapt. de Caualup. in suo tract. quem modum studendi denominauit. Zac.
- c ¶ Dicat circa hoc quod & Doctoribus & scholaribus multi sunt libri necessarii, quinimo dixit gl. in l. nepos Proculo, ff. de uer. sig. quod libri non sunt auferendi scholaribus, sicut nec arma auferenda sunt militi, & propterea in obligatione generalis omnium bonorum non ueniunt libri Doctoris, uel scholaris, ut in l. obligatione generalis, ff. de pig. imo dicit Spe. in proce. operis sui, in uer. ceterum quod libros faciendi & conscribendi, nullus est finis, fatendum tamen est q*ui* maiori numero libroru debet esse scilicet Doctor, quam scholaris, & ita debet intelligi quod dixit Old. in cons. hic alle. & d. Car. in cle. de magi. & uide Barto. in l. librorum, in prin. ff. de leg. iii. qui dixit q*ui* appellatione librorum legalium ueniunt etiam summa Azo. & Gof. & dicit Barto. in l. suppellestili, ff. de supp. lega. quod libri ueniunt appellatione suppellestili. Dicat tamen quod alii sunt libri necessarii sacerdotibus, & alii aliis, ut habetur in c. quis episcopus. xxiii. dist. Ant. Fran.
- d ¶ Mentem iuris. Vide Mod. in l. certi iuris, C. de iud. ubi ponunt, quod illiteratus potest esse potestas, dummodo habeat experientiam causarum, & ibi late quomodo debeat ferre sententias. Seb. Sap.
- e ¶ Reducenti. Adde alias q*ui* per Ro. conf. cccxxvii. ubi reprobat dictum Io. An. loco hic alle.
- f ¶ Quae questione dominici. li. Vide similem quaestionem, quam ponit Barto. in l. cum quid, in ff. si cert. pet. ubi ponit de scholaribus, cui. cum fuisset reuerfus a studio Abbas Sancti Petri dedit certum fundum ad fruendum, cum autem iuit in palatium, nesciuit quid diceret, & detecta est ignorantia sua, utrum Abbas possit repetere illum fundum. Seb. Sap.

Et respondet ad hoc, q*ui* alia contra istum opponebantur, d*icit* vt hic, ad hoc q*ui* sciens mentem iuris, non uerba, toleratur, 38. dist. c. sedulo. Itē qa legē seruantes, & nescientes, sibi sunt lex. xix. q. ii. c. duae sunt. ad hoc ff. de le. l. scire leges. & de cō fec. di. ii. c. prima q*ui* dē. Item supplere possunt p*ro* alios, de off. ord. c. inter cetera. quae etiam de defectu scientie loquitur, p*ro* quod dicebat coadiutorem sibi dare posse, vii. q. i. c. nō autem, & c. quia, de cle. egr. c. ex parte. Ad iura, quae possent in contrarium adduci. 25. dist. c. vnum. §. S. nunc autem. viii. q. i. c. qualis. lxi. di. c. statuiumus, respondet quod loquuntur in promouendis. ¶ Quero quid de Abbate qui nescit grammaticam, an possit deponi? videtur quod sic. xlvii. dist. c. de Petro, ar. contra. xvi. q. i. ca. placuit. lxxiii. dist. c. Episcoporum, sup. e. c. tuam. xxxviii. dist. ca. sedulo. dic quod non deponetur, si aliter sit peritus in regula, & discretus, per quam suum officium est limitatum, quod non contingit in epi, cuius officium late patet, de offi. vica. c. fi. vnde maior est discretio in ipsius persona requirenda secundum Doct. Idem Io. de Deo, & quia poterit addiscere in monasterio, de ren. c. post translationem. & si non poterit addiscere, dabitur coadiutor ad hoc, quia plus in his exigitur industria, quam literatura, ne cle. vel mo. c. multa. Item olim abbates erant laici. lxxxiii. di. c. a subdiacono, sufficit ergo sibi quod sit prudens & peruigil super gregem suam. 8. q. ii. c. dilectissimi. & vide quod dico de simo. cap. per tuas, super i. gl. propter insufficientiam. ¶ Quid de episcopo, qui presbytero redeunt e de studio contemplatione scientie, quam sperabat in eo, & in hoc ecclesiae suffragari, ei contulit praebendam, an si postea repertum sit, illum ignarum, possit postea auferre praebendam? Bar. Brix. in q. dominicali. 20. quod non potest auferre, dummodo sciat officium, alleg. xxxviii. dist. in c. quando & c. quae ipsis, & c. fc. Inducit etiam materiam regulae, quod semel, de reg. iur. lib. vi. Io. And. remittit ad Specu. super ru. de praeb. ad fin. ubi tractauit similem quaestionem, & hanc. ¶ Quid de eo, qui contulit uasallo feudum, credens quod esset probus vir, & repertus est quod non est probus? & concludit idem, quia causa non expressa, sed in mentem concepta non regulat contractum, & sic non potest retractare contractum. C. de condi. ob. cau. l. fi. repetendi, & l. fi. C. de tras. Ad hoc, quia non licet alicui uenire contra factum proprium & c. ff. de adoptio. l. post mortem, ubi de hoc. & quia ab initio examinare debuit, de electione capitulo nihil. dicit tamen Goff. quod extraordinario iudicio restitutionis iuari possit ecclesia, quia utitur iure minoris & reipublicae, C. de sac. san. eccl. l. vlt. & de in. re. c. i. Quero an grammatica sit scientia pietatis? dicit q*ui* nō, potest tamen ad vitam proficere, si fue-

ADDITIONES.

- a ¶ Ab episcopatu. Ita no. Fel. in c. quando, col. xi. uer. dum gl. hic dicit, sup. de rescript. Zac.
- b ¶ Libros. Adde quod Old. conf. lxxxiii. concludit q*ui* expedit habere multos libros. ¶ Adde q*ui* h. d. praef. Old. conf. q*ui*o sup. de Doctoribus. quibus multos libros habere expedit. secus autem in scholaribus. Idem no. Car. in cle. i. xvi. no. de magis. & Io. Bapt. de Caualup. in suo tract. quem modum studendi denominauit. Zac.
- c ¶ Dicat circa hoc quod & Doctoribus & scholaribus multi sunt libri necessarii, quinimo dixit gl. in l. nepos Proculo, ff. de uer. sig. quod libri non sunt auferendi scholaribus, sicut nec arma auferenda sunt militi, & propterea in obligatione generalis omnium bonorum non ueniunt libri Doctoris, uel scholaris, ut in l. obligatione generalis, ff. de pig. imo dicit Spe. in proce. operis sui, in uer. ceterum quod libros faciendi & conscribendi, nullus est finis, fatendum tamen est q*ui* maiori numero libroru debet esse scilicet Doctor, quam scholaris, & ita debet intelligi quod dixit Old. in cons. hic alle. & d. Car. in cle. de magi. & uide Barto. in l. librorum, in prin. ff. de leg. iii. qui dixit q*ui* appellatione librorum legalium ueniunt etiam summa Azo. & Gof. & dicit Barto. in l. suppellestili, ff. de supp. lega. quod libri ueniunt appellatione suppellestili. Dicat tamen quod alii sunt libri necessarii sacerdotibus, & alii aliis, ut habetur in c. quis episcopus. xxiii. dist. Ant. Fran.
- d ¶ Mentem iuris. Vide Mod. in l. certi iuris, C. de iud. ubi ponunt, quod illiteratus potest esse potestas, dummodo habeat experientiam causarum, & ibi late quomodo debeat ferre sententias. Seb. Sap.
- e ¶ Reducenti. Adde alias q*ui* per Ro. conf. cccxxvii. ubi reprobat dictum Io. An. loco hic alle.
- f ¶ Quae questione dominici. li. Vide similem quaestionem, quam ponit Barto. in l. cum quid, in ff. si cert. pet. ubi ponit de scholaribus, cui. cum fuisset reuerfus a studio Abbas Sancti Petri dedit certum fundum ad fruendum, cum autem iuit in palatium, nesciuit quid diceret, & detecta est ignorantia sua, utrum Abbas possit repetere illum fundum. Seb. Sap.